

MUNI
MED

Práva a povinnosti pacientů

M U N I
M E D

Ošetřovatelský proces

Ošetřovatelský proces

Metoda

soustavný podstup, který vede v dané oblasti k dosažení cíle

Metodika

teoreticko-praktické schéma
určuje provádění (kroky) odborné činnosti
založena na vědeckých poznatcích

Proces

označení pro postupné a nějak zaměřené děje
posloupnost stavů nějakého systému

Ošetrovatelský proces

základní kámen moderního ošetrovatelství

vrací sestry od techniky zpět k nemocným

proces = průběh ošetrovatelské činnosti

je kontinuální, cyklický nikdy nekončící interakce mezi sestrou a klientem

Ošetřovatelský proces

základní kámen moderního
ošetřovatelství

Metoda = soustavný postup, který vede k dosažení cíle

Racionální

Vědecká

Série plánovaných činností
Myšlenkových algoritmů

Užívané
všeobecnými
sestrami

Účel: posouzení stavu potřeb jedince, rodiny, komunity
Obsah: posouzení, diagnostika, plánování,
realizace, hodnocení ošetřovatelské péče

Definice ošetrovatelského procesu

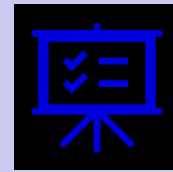
Ošetrovatelský proces je racionální vědecká metoda poskytování ošetrovatelské péče.

Představuje sérii plánovaných činností a myšlenkových algoritmů, které ošetrovatelští profesionálové používají k posouzení stavu individuálních potřeb klienta, rodiny nebo komunity, k plánování, realizaci a vyhodnocení účinnosti ošetrovatelské péče.

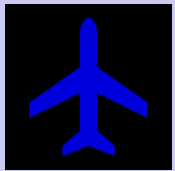
Historie ošetrovateľského procesu

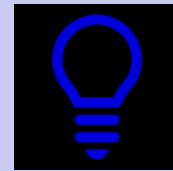
termín poprvé užit v r.
1955 autorka Hallová

Americká asociace sester
(ANA) v. r 1973 zveřejnila
první standardy o.p., které
vycházely z ose. procesu

V ČR se termín objevil
koncem osmdesátých let

r. 2004 vydalo MZ ČR
věstník č. 9 Koncepce
ošetrovateľství

Věstník MZ ČR č. 9, vydaný r. 2004, Koncepce Ošetřovatelství

„Hlavní pracovní metoda ošetřovatelského personálu je ošetřovatelský proces....“

- racionální metoda poskytování a řízení ošetřovatelské péče
- péče je poskytována prostřednictvím primárních sester, systému skupinové péče
- kvalitní výměna informací je zajištěna pomocí porad ošetřovatelského týmu, předávání služby za přítomnosti nemocného
- do OP jsou aktivně zapojeni i studenti

Přínos ošetřovatelského procesu pro sestru

zvyšuje
samostatnost v
práci

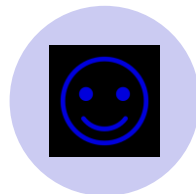
Zvyšuje a
upřesňuje
kompetence

zvyšuje
odpovědnost za
provedenou práci

zajišťuje zpětnou
vazbu, umožní
sebereflexi

pocit lepší
seberealizace v
profesi

Přínos ošetřovatelského procesu *pro pacienta*

Cíl ošetrovatelského procesu

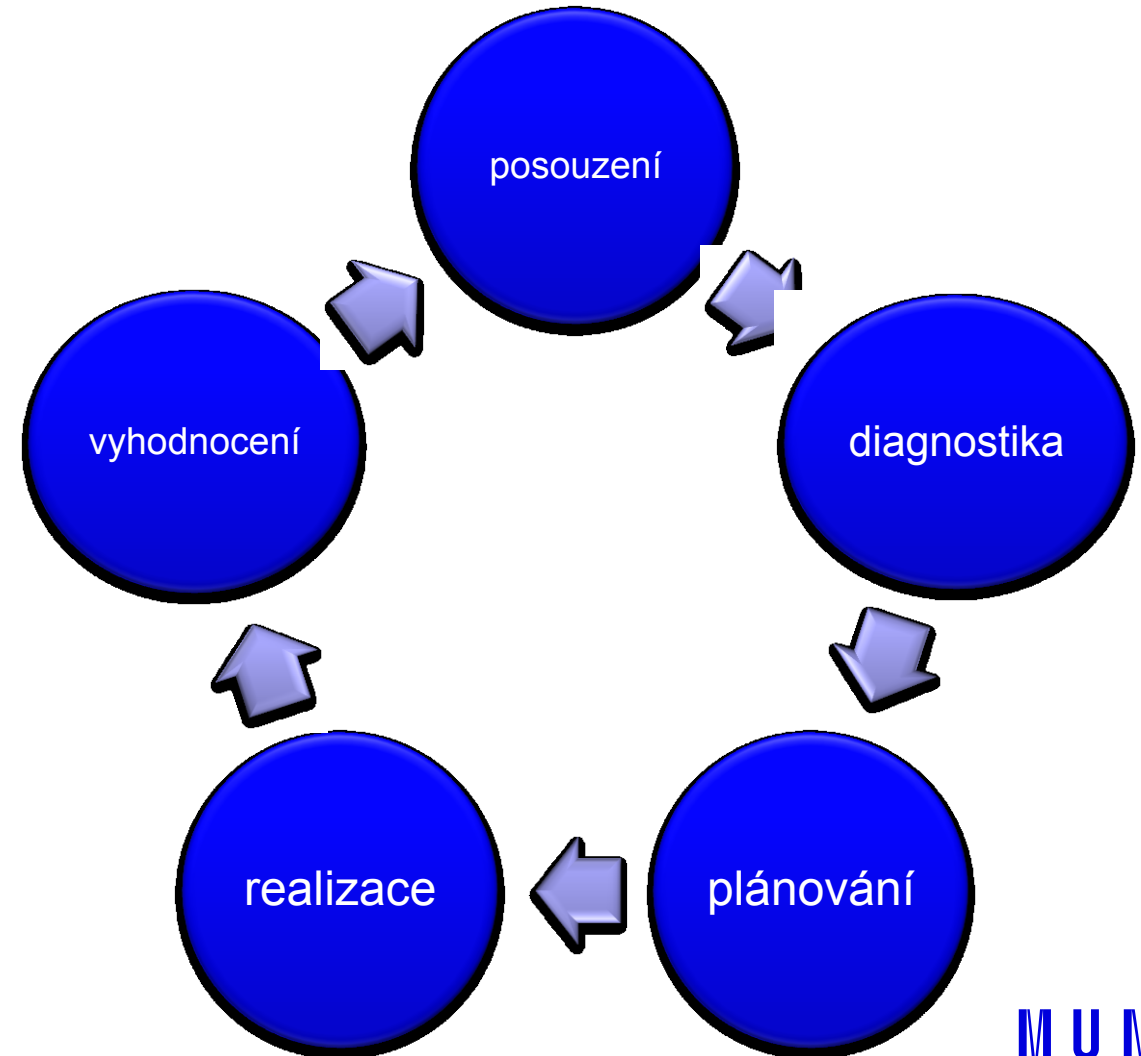
*Cílem je prevence,
odstranění nebo zmírnění
ošetrovatelských
problémů v oblasti
individuálních potřeb
klientů*

*metodu lze užít ve všech zdravotnických institucích, které poskytují ošetrovatelskou péči

Fáze ošetrovatelského procesu

Každá fáze je samostatná, ale jednotlivé kroky jsou závislé na ostatních.

Posouzení stavu klienta a vytyčení ose. diagnóz by mělo proběhnout nejpozději do 24 hod. po příjmu klienta.

NANDA – International, NIC, NOC

A
L
I
A
N
C
E

3
N

NANDA – International = 2. fáze OP

North American Association for Nursing Diagnosis International

Severoamerická asociace pro mezinárodní sesterskou diagnostiku - mezinárodní

Slouží k rozpoznání dysfunkčních potřeb

NIC = 3. a 4. fáze OP

Nursing Interventions Classification

Klasifikace ošetrovatelských intervencí

NOC = 1. a 5. fáze OP

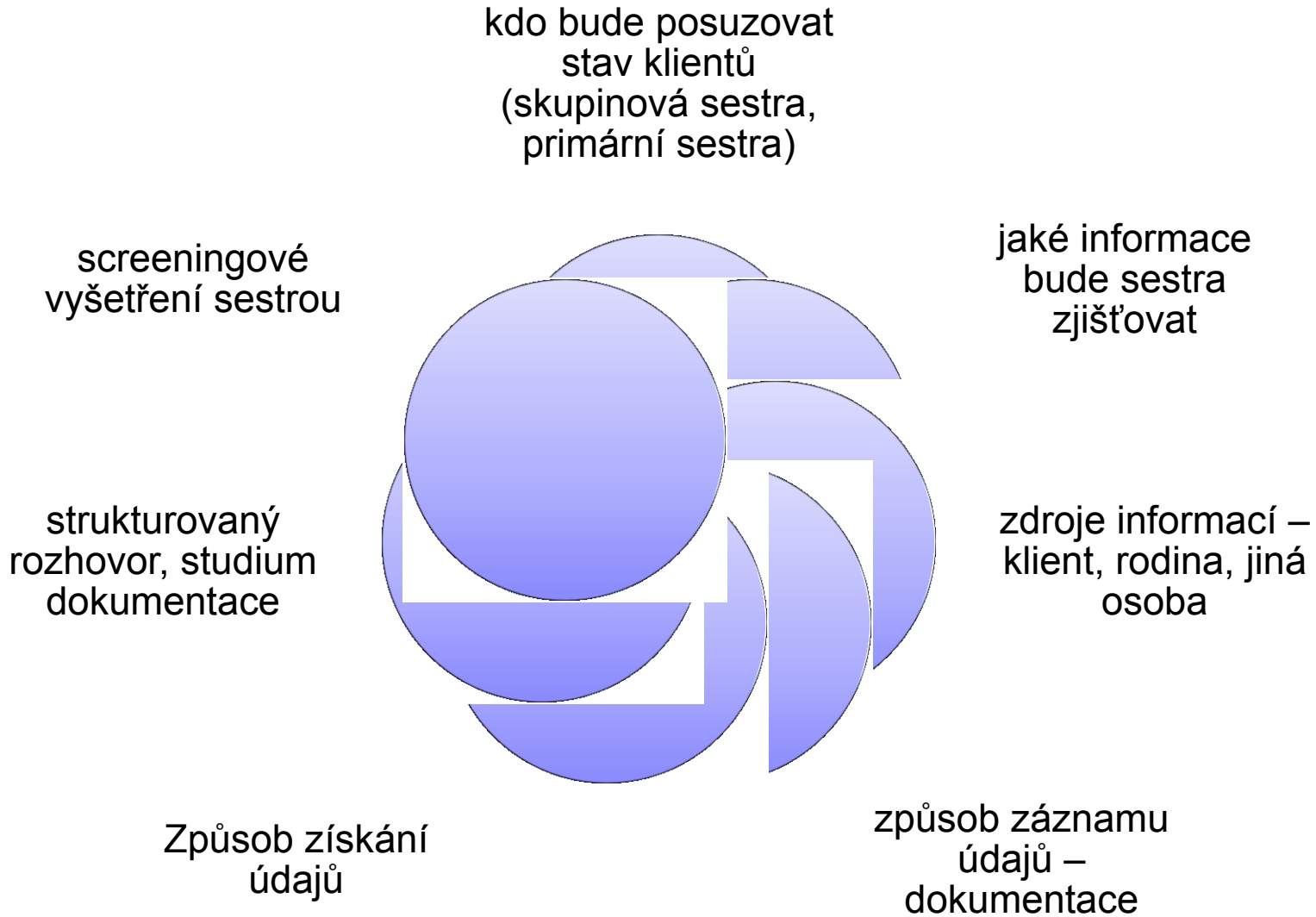
Nursing Outcomes Classification

Klasifikace výsledků ošetrovatelské péče

1. Posouzení

1. Posouzení

2. Ošetrovatelská diagnostika

cílem není určení nemoci, ale identifikace ošetrovatelských problémů

ošetrovatelská diagnóza je zaznamenána do ošetrovatelské dokumentace

v průběhu péče provádíme posouzení a diagnostiku opakovaně

prioritně řešíme ose. problémy, které se vážou k dané situaci

po poradě s klientem, řadíme ose. problémy dle jejich aktuálnosti

NANDA-International

- Standardizované komponenty
- Číselný kód
  - Název
  - Definice
- Nestandardizované komponenty
- Určující znaky
  - Související faktory
  - Rizikové faktory (potencionální dg.)

Terminologie

Odráží

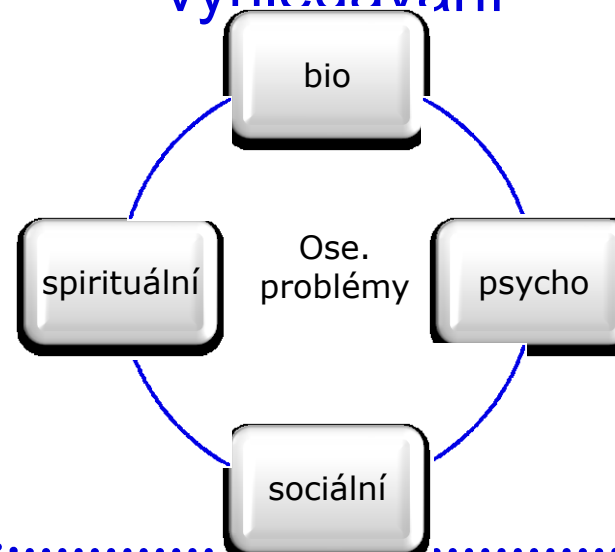
Klinické rozhodování
zdravotní sestry

Rozvoj

Vznik nových
Validace stávajících
Úpravy stávajících

Ošetřovatelských diagnóz

Je založena na
vyhledávání

Definice ošetrovatelské diagnózy

Definice konceptuální (Gordonová, 1987)

- Jsou tvořeny sestrou profesionálkou
- Popisují aktuální nebo potenciální zdravotní problémy klientů, které jsou oprávněné nezávisle ošetřovat sestry
- Ošetrovatelská diagnóza není problém vymezený lékařskou praxí (lékařská diagnóza)

Lékařská diagnóza

Kód :J03

akutní zánět mandlí
(tonsillitis acuta)

Ošetrovatelská diagnóza

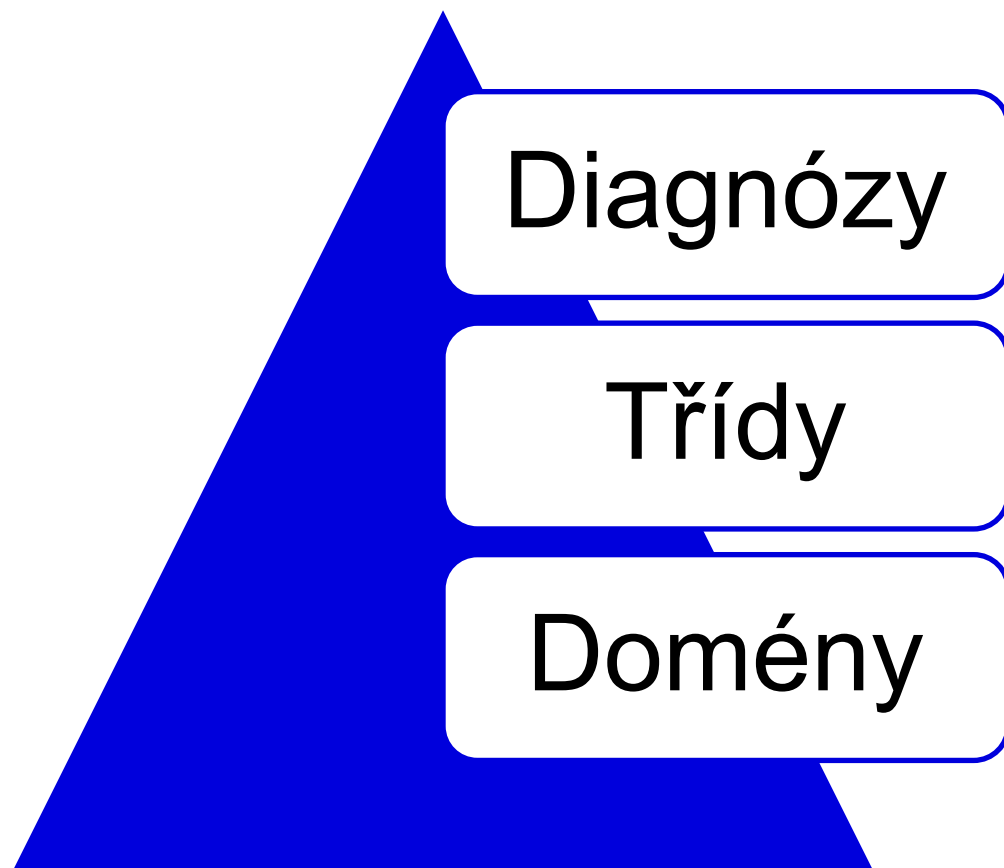
Kód: 00132 Akutní bolest

Kód: 00007 Hypertermie

Kód: 00103 Porucha polykání

Kód: 00093 Únava

Členění klasifikace NANDA-International

NANDA-INTERNATIONAL: DOMÉNY A TŘÍDY

DOMÉNA 1: PODPORA ZDRAVÍ

Třída 1: Povědomí o zdraví

Třída 2: Management zdraví

DOMÉNA 2: VÝŽIVA

Třída 1: Příjem potravy

Třída 4: Metabolismus

Třída 2: Trávení

Třída 5: Hydratace

Třída 3: Vstřebávání

DOMÉNA 3: VYLUČOVÁNÍ A VÝMĚNA

Třída 1: Funkce močového systému

Třída 3: Funkce pokožky

Třída 2: Gastrointestinální funkce

Třída 4: Respirační funkce

DOMÉNA 4: AKTIVITA - ODPOČINEK

Třída 1: Spánek – odpočinek

Třída 4: Kardiovaskulární – pulmonální reakce

Třída 2: Aktivita – cvičení

Třída 5: Sebepečce

Třída 3: Rovnováha energie

DOMÉNA 5: VNÍMÁNÍ - POZOROVÁNÍ

Třída 1: Pozornost

Třída 4: Poznávání

Třída 2: Orientace

Třída 5: Komunikace

Třída 3: Pociťování – vnímání

DOMÉNA 6: VNÍMANÍ SEBE SAMA

Třída 1: Sebepojetí

Třída 3: Obraz těla

Třída 2: Sebeúcta

DOMÉNA 7: VZTAHY MEZI ROLEMI

Třída 1: Role pečovatелů

Třída 3: Reprodukce

Třída 2: Rodinné vztahy

DOMÉNA 8: SEXUALITA

Třída 1: Sexuální identita

Třída 3: Reprodukce

Třída 2: Sexuální funkce

NANDA-INTERNATIONAL: DOMÉNY A TŘÍDY

DOMÉNA 9: ZVLÁDÁNÍ (TOLERANCE) ZÁTĚŽE (STRESU)

Třída 1: Posttraumatická reakce	Třída 3: Neurobehaviorální stres
---------------------------------	----------------------------------

Třída 2: Reakce na zvládání zátěže

DOMÉNA 10: ŽIVOTNÍ PRINCIPY

Třída 1: Hodnoty	Třída 3: Soulad hodnot, víry a činů
------------------	-------------------------------------

Třída 2: Přesvědčení (víra)

DOMÉNA 11: BEZPEČNOST – OCHRANA

Třída 1: Infekce	Třída 4: Environmentální rizika
------------------	---------------------------------

Třída 2: Tělesné poškození	Třída 5: Obranné procesy
----------------------------	--------------------------

Třída 3: Násilí	Třída 6: Termoregulace
-----------------	------------------------

DOMÉNA 12: KOMFORT

Třída 1: Tělesný komfort	Třída 3: Sociální komfort
--------------------------	---------------------------

Třída 2: Komfort prostředí

DOMÉNA 13: RŮST/VÝVOJ

Třída 1: Růst	Třída 2: Vývoj
---------------	----------------

Druhy ošetřovatelských diagnóz

Aktuální ošetřovatelská diagnóza

Potenciální ošetřovatelská diagnóza

Ose. diagnóza k zlepšení zdraví

NANDA - HYPERTERMIE (00007)

Aktuální ošetrovatelská
diagnóza

Doména: 11. Bezpečnost/ochrana

Třída: Termoregulace

Definice: Tělesná teplota je nad normálním rozmezím (důsledek selhání termoregulace).

Určující znaky

Kůže horká na dotek

Křeče

Zarudla kůže

Kóma

Snížený TK

Strnulost

Zrychlený P

Neobvyklá pozice

Zrychlený D

Vasodilatace

Apnoe

Podrážděnost

Letargie

Související faktory

Nemoc

Ischemie

Sepse

Farmaceutický činitel

Vysoké teploty okolního prostředí

Dehydratace

Nedostatečná regulace pocením

Trauma

Nevhodný oděv

Nadměrná aktivita

Zvýšený metabolismus

I. Krok stanovení
= hledám určující znak diagnózy
Nepřítomen určující znak
= není ose. dg.

II. Krok ověření
Přítomen určující znak
= hledám související faktor
= ověření přítomnosti ose. dg

NANDA - RIZIKO KRVÁCENÍ (00206)

Doména: 11. Bezpečnost/ochrana

Třída: Tělesné poškození

Definice: Náchylnost ke krevním ztrátám, které mohou poškodit zdraví.

Rizikové faktory

Aneurysma

Poškozená funkce jater (cirhóza, hepatitida)

Patologie GIT (např. vřed, polyp, varixy)

Nedostatek znalostí o prevenci krvácení

Diseminovaná koaguopatie

Obřízka

Vrozené koaguopatie (např. trombocytopenie)

Poporodní komplikace (např. atonie dělohy, neodloučení placenty)

Pád v anamnéze

Komplikace v těhotenství (např. předčasná ruptura plodových obalů, vcestná/prasklá placenta, mnohočetné těhotenství)

Úraz

Léčebný režim

Je přítomen rizikový faktor
= je přítomná ose. dg.

3. Plánování oš. Péče - *Obsah plánu*

určení priorit ošetřovatelských diagnóz

očekávaný výsledek = stanovení cílů péče

ošetřovatelské intervence = jak cílů dosáhneme (hodina, datum, odpovědnost)

kdy budeme hodnotit dosahování cílů (hodina, datum, odpovědnost).

Plán individuální
Záznam v ošetřovatelské
dokumentaci

3. Plánování oš. Péče – druhy plánů

Vstupní

- ✱ stanovené při přijetí klienta

Průběžné

- ✱ doplněné v průběhu ošetrovatelské péče

Standardní

- ✱ určené pro určitý stav (diagnózu)

Dlouhodobé

- ✱ zahrnují celé období péče a rekonvalescence

Střednědobé

- ✱ trvání omezeno stavem klienta

Krátkodobé

- ✱ denní, stanovené pro jednu směnu

4. Realizace

- poskytování cílené, individualizované ošetrovatelské péče
péče směřuje k prevenci, odstranění, zmírnění
ošetrovatelského problému
- za provedení je přímo **odpovědná sestra**

AKTIVITY

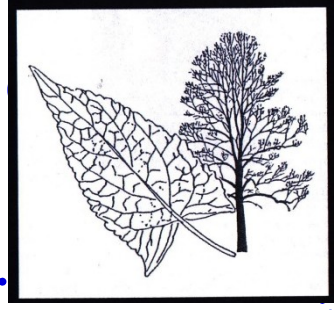
- ✓ *ověření* - zda není třeba pozměnit plán
- ✓ *provedení* - naplánovaných ošetrovatelských intervencí
- ✓ *sběr informací* - výsledek činností

Záznam v ošetrovatelské dokumentaci

Klasifikace ošetrovatelských interven – NIC

Klasifikace

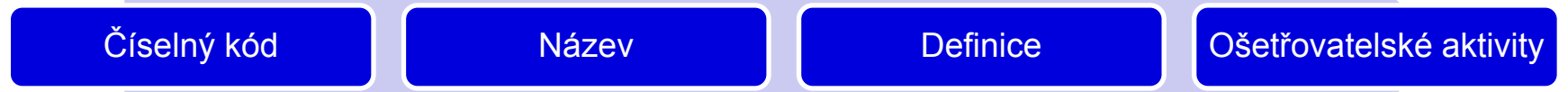
- mezinárodní
- standardizovaná
- souhrnná

Intervencí a pod ně spadajících ošetrovatelských činností

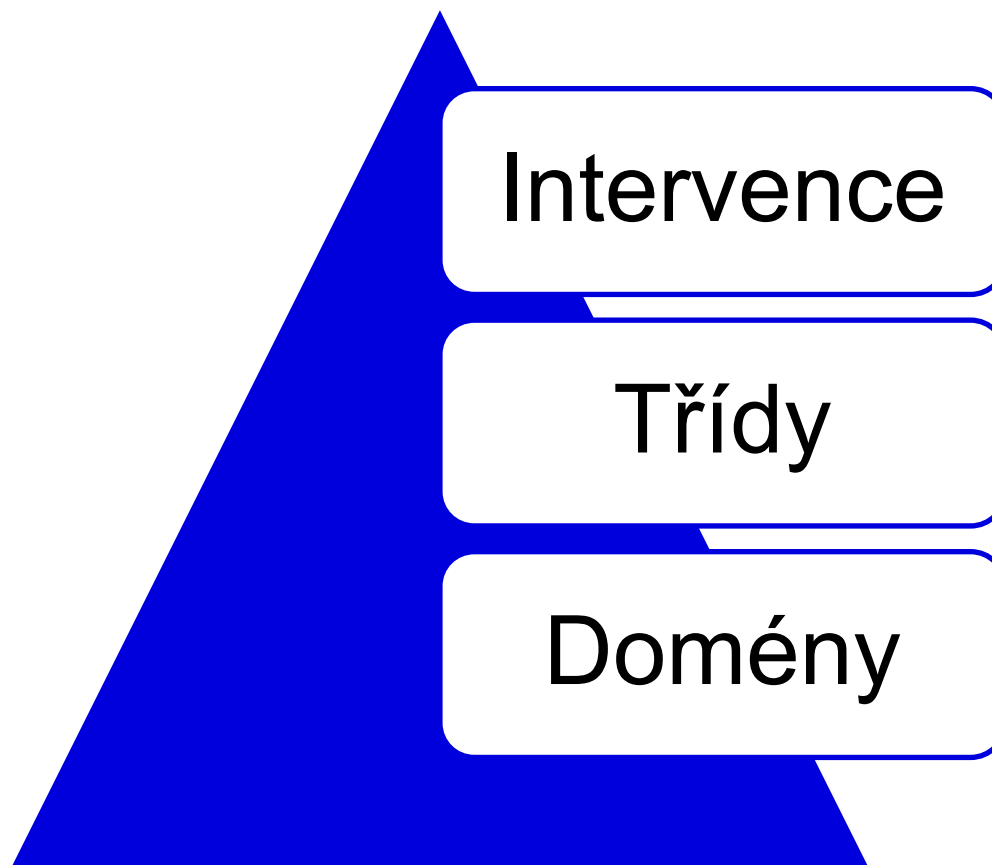
Určená

- Jednotlivci
- Rodině
- Komunitě
  - Ambulantní péče
  - Lůžková péče
  - Neodkladná péče
  - Následná péče
  - Specializovaná p.

- Závislé
- Nezávislé
  - Přímé
  - Nepřímé
    - Fyziologické
    - Léčba nemoci
    - Prevence
    - Podpora zdraví

Členění klasifikace NIC

NIC: DOMÉNY A TŘÍDY

DOMÉNA 1: FYZIOLOGICKÁ ZÁKLADNÍ

Třída A: Aktivita cvičení

Třída D: Podpora výživy

Třída B: Vylučování

Třída E: Podpora fyzického pohodlí

Třída C: Imobilita

Třída F: Usnadnění sebepěče

DOMÉNA 2: FYZIOLOGICKÁ KOMPLEXNÍ

Třída G: Elektrolyty a acidobazická rovnováha

Třída H: Management léčiv

Třída J: Perioperační péče

Třída I: Neurologický management

Třída K: Management dýchání

DOMÉNA 3: BEHAVIORÁLNÍ

Třída O: Behaviorální terapie

Třída R: Pomoc s vyrovnáváním se (zvládáním zátěže)

Třída P: Terapie kognitivního poznávání

Třída S: Edukace pacientů

Třída Q: Zlepšení komunikace

Třída T: Podpora psychické pohody

DOMÉNA 4: BEZPEČNOST

Třída U: Krizový management

Třída V: Management rizik

Doména 5: Rodina

Třída W: Péče v těhotenství a době porodu

Třída X: Celoživotní péče o rodinu

Třída Z: Péče při výchově dětí

DOMÉNA 6: ZDRAVOTNICKÝ SYSTÉM

Třída Y: Zprostředkovávání zdravotní péče

Třída b: Management informací

Třída a: Management zdravotnického systému

DOMÉNA 7: KOMUNITA

Třída c: Podpora zdraví komunity

Třída d: Management rizik komunity

NIC – Mírnění krvácení (4020)

Doména: 4. Bezpečnost

Třída: V. Management rizik

Definice: zmírnění krevních ztrát v průběhu krvácení.

Zjistí příčinu krvácení.

Zajisti u pacienta žilní vstup.

Sleduj, zda pacient nemá uzavřené krvácení (krvácení do tělních dutin/orgánů).

Pokud je třeba, přilož tlakový obvaz.

Pokud je to vhodné, chlad' postiženou oblast.

Sleduj charakter krvácení a velikost krevní ztráty.

Dle ordinace sleduj hladinu hematokritu a hemoglobinu v průběhu a po krvácení.

Dle ordinace sleduj koagulační faktory (např. PT, PTT, fibrinogen, trombocity).

Sleduj hodnoty krevního tlaku (např. CVP =centrální venózní tlak, MAP = střední arteriální tlak, PAP = pulmonární arteriální tlak, PCWP =plicní kapilární tlak).

Sleduj příjem a výdej tekutin.

Sleduj oxigenaci tkání (např. SaO₂, PaO₂, srdeční výdej).

Sleduj neurologické funkce.

Sleduj krvácení na kůži a sliznicích, hematomy po minimálním traumatu, krvácení ze vpichu, přítomnost petechií).

Sleduj známky přetrvávajícího krvácení (např. sleduj všechny sekrety a exkrekty, abys zaznamenal okulní krvácení).

Pokud je indikováno, zajisti v rámci svých kompetencí aplikaci krevních derivátů.

Pouč pacienta/blízké o vlivu krevní ztráty na fyzický a psychický stav.

Pouč pacienta/blízké jak identifikovat a hodnotit a jak mají postupovat, pokud nastanou krevní ztráty a v jakých situacích mají informovat zdravotníky.

Pouč pacienta o omezení aktivity.

5. Vyhodnocení

Hodnotíme

vhodnost stanovených
intervencí
realističnost cílů
splnění cílů

**Pro správné hodnocení
je třeba stanovit
realistické a měřitelné
cíle ošetrovatelské
péče.**

Vyhodnocení dílčí

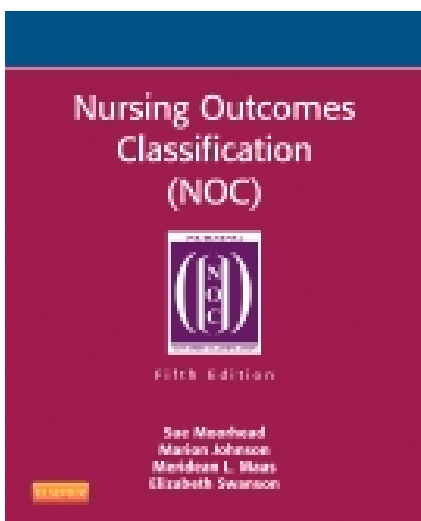
hodnocení ke konkrétně stanovenému termínu

Vyhodnocení finální

provedené při propuštění klienta, nebo odstranění
problému

Záznam v ošetrovatelské dokumentaci

Klasifikace očekávaných výsledků ošetřovatelské péče - NOC

Klasifikace

mezinárodní

standardizovaná

souhrnná

Očekávaných výsledků a pod ně spadajících indikátorů
ošetřovatelské činností

Určená

- Jednotlivci
- Rodině
- Komunitě
  - Ambulantní péče
  - Lůžková péče
  - Neodkladná péče
  - Následná péče
  - Specializovaná p.

- Závislé
- Nezávislé
  - Přímé
  - Nepřímé
    - Fyziologické
    - Léčba nemoci
    - Prevence
    - Podpora zdraví

Číselný kód

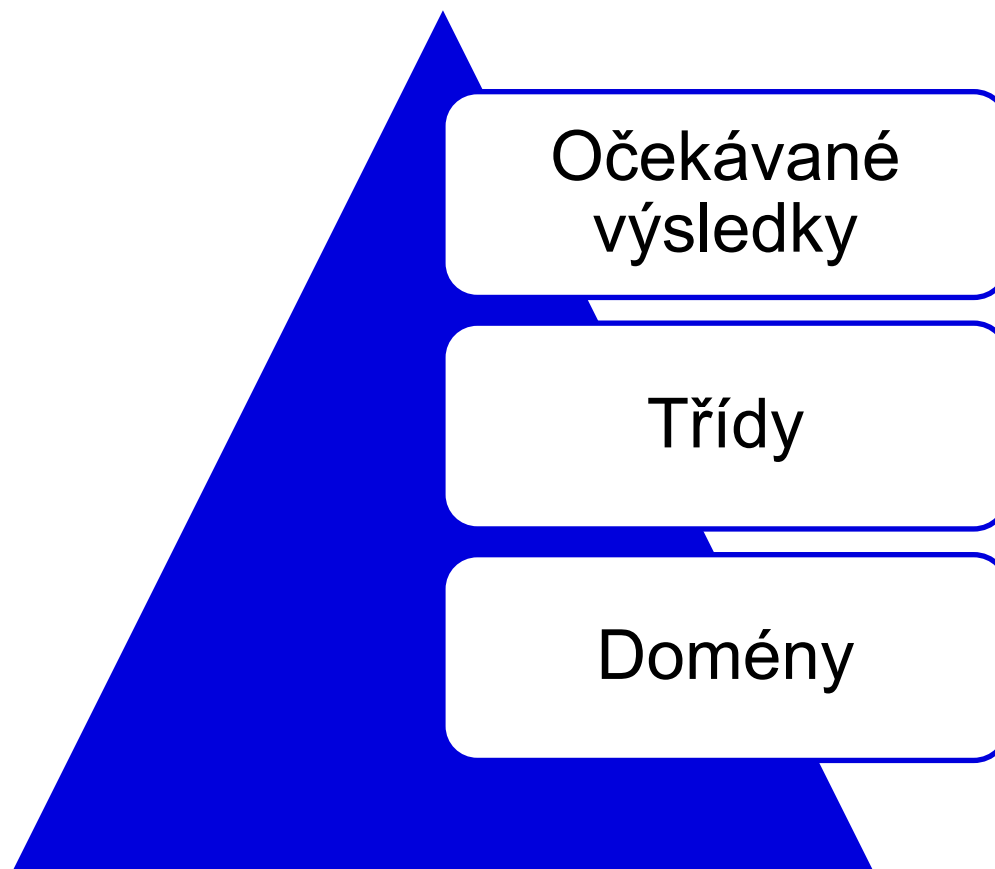
Název

Definice

Hodnotící škála
(1 -5)

Indikátory

Členění klasifikace NOC

NOC: DOMÉNY A TŘÍDY

DOMÉNA I: FUNKČNÍ ZDRAVÍ

Třída A: Udržování energie

Třída C: Pohyblivost

Třída B: Růst a vývoj

Třída D: Sebepečce

DOMÉNA II: FYZIOLOGICKÉ ZDRAVÍ

Třída E: Kardiopulmonální systém

Třída J: Neurokognitivní funkce

Třída F: Vylučování

Třída K: Trávení & výživa

Třída G: Rovnováha tekutin a elektrolytů

Třída a: Léčebná odezva

Třída H: Imunitní odpověď

Třída L: Integrita tkání

Třída I: Metabolická regulace

Třída Y: Smyslové funkce

DOMÉNA III: PSYCHOSOCIÁLNÍ ZDRAVÍ

Třída M: Psychologické optimum

Třída O: Sebekontrola

Třída N: Psychosociální adaptace

Třída P: Sociální interakce

DOMÉNA IV: ZNALOSTI O ZDRAVÍ & ZDRAVÉ CHOVÁNÍ

Třída Q: Zdravé chování

Třída S: Vědomosti o zdraví

Třída R: Názory (víra ve) na zdraví

Třída T: Kontrola rizik & bezpečnosti

DOMÉNA V: VNÍMÁNÍ ZDRAVÍ

Třída U: Zdraví & kvalita života

Třída e: Spokojenost s péčí

Třída V: Stav příznaků

DOMÉNA VI: ZDRAVÍ RODINY

Třída W: Výkon poskytované péče
v rodině

Třída X: Dobrá pohoda rodiny

Třída Z: Zdraví členů rodiny

Třída d: Rodičovství

DOMÉNA VII: ZDRAVÍ KOMUNITY

Třída b: Dobrá pohoda komunity

Třída c: Ochrana zdraví komunity

NOC: HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

Škála a: Míra postižení zdraví nebo pohody				
Vážně ohrožená	Značně ohrožená	Mírně ohrožená	Nepatrně ohrožená	Neohrožená
Škála b: Míra odchylky od stanovené normy nebo standardu				
Vážná odchylka od normálního rozmezí	Značná odchylka od normálního rozmezí	Mírná odchylka od normálního rozmezí	Nepatrná odchylka od normálního rozmezí	Žádná odchylka od normálního rozmezí
Škála f: Míra kvantity nebo kvality nezbytná pro dosažení požadovaného stavu				
Neadekvátní	Nepatrně adekvátní	Mírně adekvátní	Značně adekvátní	Zcela adekvátní
Škála g: Stupeň výskytu				
10 a více	7 - 9	4 - 6	1 - 3	Žádný
Škála i: Rozsah rozšíření entity				
Žádné	Limitované	Mírné	Značné	Rozsáhlé
Škála k: Četnost kladného přijímání a akceptace vnímaného obrazu těla				
Nikdy pozitivní	Výjimečně pozitivní	Někdy pozitivní	Často pozitivní	Stále pozitivní
Škála l: Míra intenzity				
Velmi slabá	Slabá	Mírná	Silná	Velmi silná
Škála m: Frekvence tvorby jasné zprávy nebo chování				
Nikdy projevená	Výjimečně projevená	Někdy projevená	Často projevená	Stále projevená
Škála n: Rozsah negativního nebo nechtěného stavu nebo odezvy				
Vážný	Značný	Mírný	Nepatrný	Žádný
Škála r: Míra přiblížení se k požadovanému stavu				
Špatná	Přiměřená	Dobrá	Velmi dobrá	Výborná
Škála s: Míra vnímání pozitivních očekávání				
Nikdy nespokojen	Trochu spokojen	Mírně spokojen	Velmi spokojen	Zcela spokojen
Škála u: Míra vnímaných informací, které jsou pochopeny				
Žádné vědomosti	Malé vědomosti	Přiměřené vědomosti	Značné vědomosti	Rozsáhlé vědomosti

NOC – Závažnost krevní ztráty (0413)

Doména: II: Fyziologické zdraví

Třída: E: Kardiopulmonální systém

Definice: Závažnost otevřeného/zavřeného krvácení.**1 = Vážný****2 = Značný****3 = Mírný****4 = Nepatrný****5 = Žádný****N= Nehodnoceno****Viditelná krevní ztráta****1 2 3 4 5 N****Hematurie****Krvácení z konečníku****Chrlení krve****Zvracení krve****Roztažené břicho****Vaginální krvácení****Pooperační krvácení****Pokles systolického krevního tlaku****Pokles diastolického krevního tlaku****Pokles tepové frekvence****Ztráta tělesného tepla****Bledé sliznice a kůže****Úzkost****Snížení kognice****Snížení hemoglobinu****Snížení hematokritu****Celkem vstupní hodnocení:****Celkem průběžné hodnocení:****Celkem závěrečné hodnocení:**

M U N I
M E D

Děkuji za pozornost

-